Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi, Mika.Boedeker@eduskunta.fi

Viite: HE 61/2018 vp

Ylen lausunto, HE Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta y.m.: Yleisradion ja Digitan valvonta

Yleisradio esittää lausuntonaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 61/2018 vp) seuraavaa:

Yleistä hallituksen esityksestä

Yle tukee hallituksen esityksen pyrkimystä muuttaa LVM:n hallinnonalan virastorakenne ja virastojen toimintatapa nykyistä joustavammaksi. Samanaikaisesti uutta joustavampaa toimintamallia kehitettäessä on **välttämätöntä turvata tärkeiden toimintojen jatkuvuus,** muun muassa siten ettei tärkeitä toimintoja hoitavan henkilökunnan osaaminen heikkene liiallisten organisaatiomuutoksessa tapahtuvien tehtävämuutosten takia.

Mediamarkkinavalvonnan jatkuvuuden turvaaminen virastouudistuksessa

Viestintäviraston nykyisissä tehtävissä on mediamarkkinan kannalta kaksi erityisen tärkeää lakisääteistä tehtäväaluetta, joiden jatkuvuudesta on virastouudistuksessa nimenomaisesti huolehdittava:

1) Digitan tv- ja radiolähetyspalvelujen sääntely- ja valvonta

Yleisradion sekä kaupallisten tv- ja radioyhtiöiden toimintaedellytysten turvaamisen kannalta erittäin tärkeä on tv- ja radiolähetyspalvelujen markkinan huomattavan markkinavoiman (HMV) sääntely- ja valvonta. Tätä valtakunnallisten lähetyspalvelujen tukkumarkkinaa hallitsee **Digita Oy:n monopoli**. Viestintävirasto on toistuvasti asettanut markkina-analyysiensa perusteella Digitalle hinnoitteluvelvollisuuksia. ViVi on keväällä 2018 aloittanut seuraavan HMV-päätöksen valmistelun. Markkina-analyysi- ja hintasääntelypäätösten antaminen tapahtunee vuoden 2019 aikana eli virastouudistus ajoittuu keskelle monimutkaisen HMV-päätöksen valmisteluprosessia.

Välittömästi hallintopäätöksen antamisen jälkeen seuraa päätösten täytäntöönpanovaihe sekä mahdollinen valitusprosessi korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Yleisradion sekä kaupallisten tv- ja radioyhtiöiden toimintaedellytysten turvaamisen kannalta on tärkeää, että Viestintävirastossa kerätty kilpailuoikeudellinen, taloustieteellinen ja mediamarkkinaa koskeva asiantuntemus kohdennetaan edelleen vähintään nykyisessä määrin tv- ja radiolähetyspalvelujen markkinan HMV-sääntely- ja valvontaan. Virastojen yhdistymisen yhteydessä tapahtuvat henkilöstön tehtävämuutokset eivät saa vaarantaa tämän asiantuntemuksen käyttämistä näihin tehtäviin.

2) Yleisradion valvonta

EU:n valtiontukisäännöt velvoittavat jäsenvaltioita järjestämään julkisen mediapalvelun tehtävälle ja rahoitukselle tehokkaan valvonnan (ks. komission tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta julkiseen yleisradiotoimintaan kohta 54, 2009/C 257/01). Suomessa Yleisradion julkisen palvelun tehtävän ja rahoituksen laillisuusvalvonta on määrätty Viestintäviraston tehtäväksi (YleL 12 a § ja 12 b §). Yleisradion rahoituksen kansallinen valvonta on parhaillaan EU-komission kilpailupääosaston arvioitavana Medialiiton tekemän kantelun seurauksena. **Kansallisen toimintavapauden turvaamiseksi on välttämätöntä, että Ylen tehtävän ja rahoituksen laillisuusvalvonta säilyy edelleen tehokkaana**, jotta ei synny vaaraa komission ryhtymisestä kansallista toimintavapautta rajoittaviin toimiin riittämättömäksi katsotun valvonnan takia. Virastojen yhdistymisen yhteydessä tapahtuvat henkilöstön tehtävämuutokset eivät saa vaarantaa tehokkaan valvonnan jatkumista.

Liikenne- ja viestintävaliokunta painotti marraskuussa 2017 Yleisradion tehokkaan valvonnan jatkumista virastouudistuksesta huolimatta (LiVM 21/2017 tietoyhteiskuntakaaren muuttamista HE 82/2017 pohjalta, mietinnön pääjakso “Valiokunnan yleisperustelut”, väliotsikon “Valvontamaksu” alla).

Yleisradion ehdotukset liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintöön

Yleisradio ehdottaa, että liikenne- ja viestintävaliokunta toteaisi mietinnössään edellä esittämämme pohjalta esimerkiksi seuraavaa:

> “Viestintäviraston nykyään hoitaman mediamarkkinavalvonnan jatkuvuus tulee turvata virastouudistuksessa. Tv- ja radiolähetyspalvelujen hinnoittelun markkinavalvonta on tärkeää mediayritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Yleisradion julkisen palvelun tehtävän ja rahoituksen tehokas laillisuusvalvonta turvaa Ylen toimintaa koskevan kansallisen päätöksenteon vapauden EU-komission valtiontukisääntöihin perustuvalta puuttumiselta.”

Yleisradio Oy

Janne Holopainen
Mediasääntelyn päällikkö